

Astrid Lindgrenová

14. 11. 1907 – 28. 1. 2002

Dětství Astrid Lindgrenové

- Statek Näs v městečku Vimmerby (Småland)
- Rodné jméno: Astrid Anna Emilie Ericssonová
- 4 sourozenci:
 - Gunnar – poslanec, autor politických satir
 - Astrid
 - Stina – překladatelka
 - Ingegerd - novinářka
- Otec: sedlák a arendátor Samuel August Ericsson
- Matka: Hanna Ericssonová, roz. Johnssonová
- 1911 počátek školní docházky AL
- Reálka (všichni sourozenci)
- 1927 závěrečné zkoušky

Mládí Astrid Lindgrenové

- Práce ve Wimerby Tidning – korektury, sloupky, drobné reportáže
- V 18 letech odchod z rodného města do Stockholmu – kurzy stenografie a psaní na stroji
- Práce úřednice ve Švédské knihkupecké centrále
- Externí redaktorka v KAK (Královský automobilový klub)
- Jaro/1931 svatba – manžel Sture Lindgren
- 2 děti: syn Lars (* 1926), dcera Karin (* 1934)

„Dospívání byl věk bez barev a bez života, často mě zachvátila melancholie. Pak jsem si také jako většina mladých myslela, že jsem ošklivá, a ani jsem se nikdy nezamilovala.“
(s. 167)

Další životní osudy

- 40. léta: stenografka u docenta kriminologie Harryho Södermana; v době války zejména na oddělení pro dopisovou cenzuru; stěhování do bytu v ulici Dalarötan
- Od 1946 na poloviční úvazek jako redaktorka nakladatelství Rabén & Sjögren
- 1952 ovdověla
- 1958 dcera Katrin se provdala
- 1970 opustila místo redaktorky
- Od 70. let se angažovala ve společenských otázkách a politických debatách (1976 daňová sazba u OSVČ přesáhla 100 % ■■■■■ ohádka Pomperipossa v Nomismanii ■■■■■ po 40 letech volební prohra sociálních demokratů; obhajoba otevřené krajiny, prosazování ochrany zvířat – od premiéra návrh zákona k 80. narozeninám – distancovala se od něj; podpora a záchrana knihoven; aktivní v případech udělení azylu)
- Dominantní: boj za práva dětí a proti tělesným trestům ve výchově (Švédsko jako první země na světě – 1979 zákon proti násilí páchanému na dětech)
- Zemřela ve Stockholmu

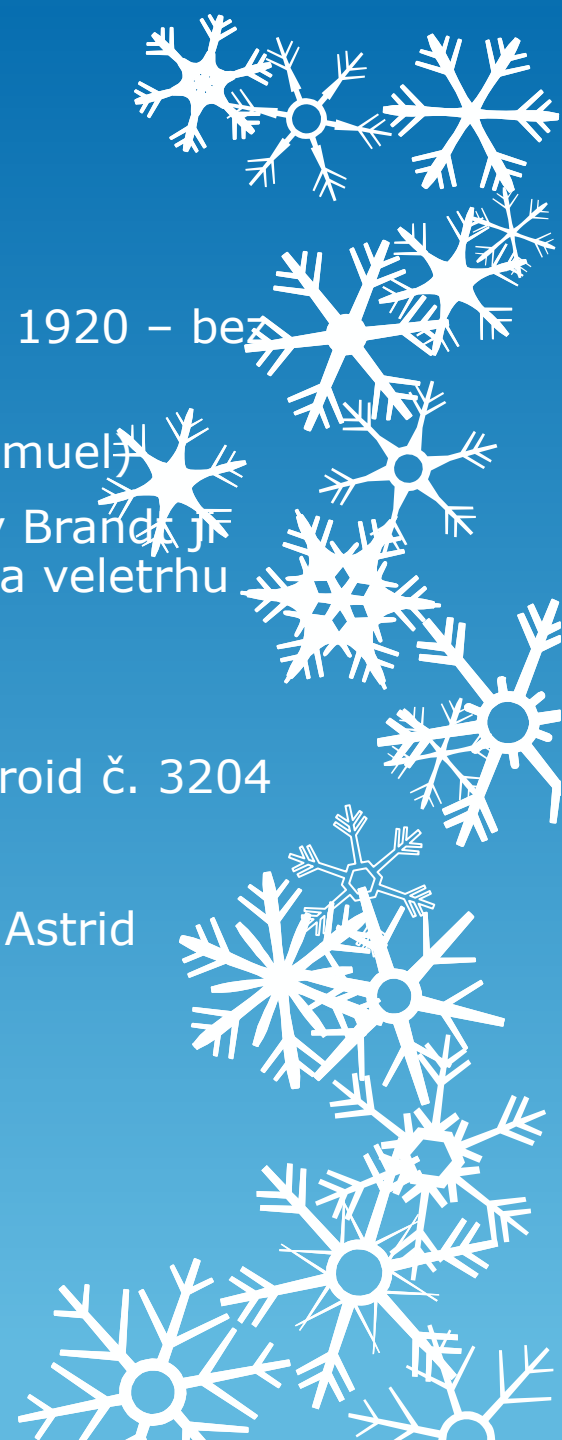

Socha Astrid Lindgrenové
ve Stockholmu

Zajímavosti

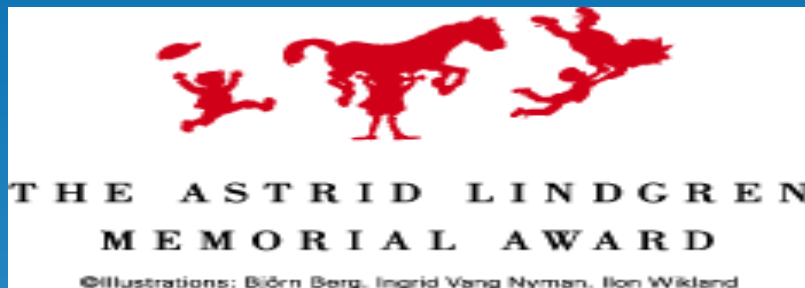
- Näs = Bullerbyn i vila Vilekula (otec ji postavil 1920 – bez terasy)
- Dědeček z DzB = dědeček z otcovy strany (Samuel)
- V Německu po ní pojmenováno 116 škol, Willy Brandt ji citoval v oficiálních projevech, ve Frankfurtu na veletrhu portréty v nadživotní velikosti
- Populární v Rusku
- 1996 po ní Ruská akademie pojmenovala asteroid č. 3204
- 100 knih, 20 filmů a TV seriálů
- Od 80. let ve Vimmerby pohádkový park Svět Astrid Lindgrenové
- 9 vnoučat, pravnoučata

Ocenění

- 1958 Cena Hanse Christiana Andersena
- 1971 zlatá medaile Švédské akademie
- 1978 jako 1. autorka dětských knih obdržela Mírovou cenu německých knihkupců ve Frankfurtu nad Mohanem

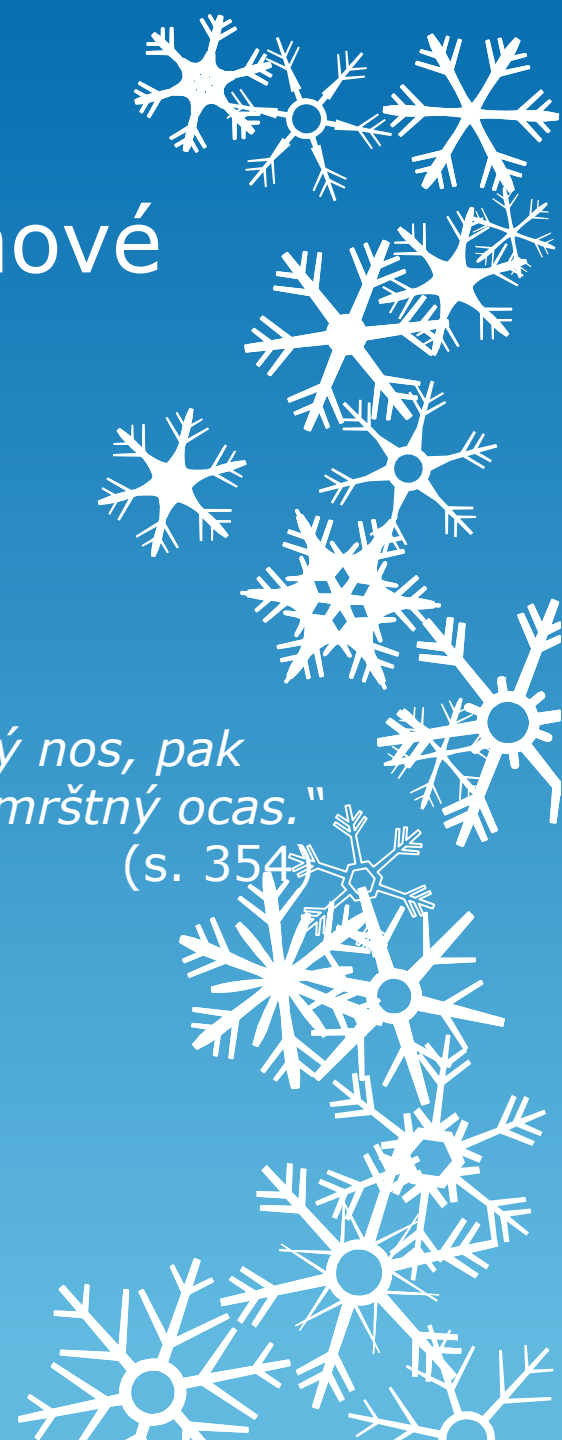
- Založena 2002
- Na trvalou připomínku Astrid Lindgrenové
- Cíl: podpora literatury pro mladé recipienty, globální utužení práv dítěte
- Peněžní odměna
- Rozhoduje porota
- Pro autory, ilustrátory, mecenáše čtení
- Mezinárodní cena

Tvorba Astrid Lindgrenové

„Dobrá kniha má být jako štika. Špičatý a ostrý nos, pak kus užitečného stravitelného masa a nakonec mrštný ocas.“

(s. 354)

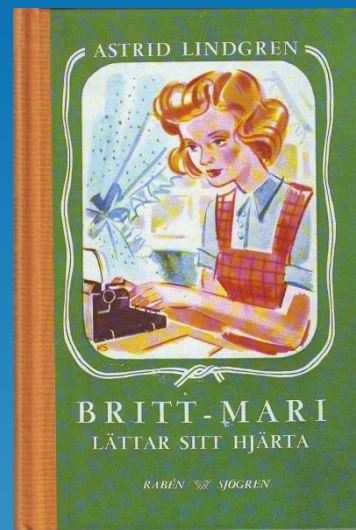

*„Já chci psát pro okruh čtenářů, kteří umějí dělat zázraky.
■.■ Jenom děti dokážou dělat zázraky, když čtou.“*

(s. 17)

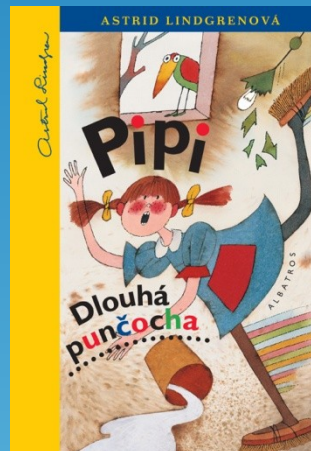
Počátky

- Ve 13 letech v místních novinách Život na našem dvoře
- 30. léta: drobné povídky časopisecky
- Debut 1944 Britt-Mari si vylévá srdce (2. místo v časopisecké soutěži)

Pippi Dlouhá punčocha

- 1945, česky 1976
- „Vážně jsem začala psát vlastně náhodou ■■■. Jednoho březnového dne roku 1944 ve Stockholmu sněžilo, a když jsem večer šla po chodníku kolem Vasova parku, pod nově napadaným sněhem ležel led. Upadla jsem, natloukla jsem si nohu a pak jsem musela nějakou dobu ležet. Abych zaplnila čas, začala jsem si těsnopisem zapisovat příběhy o Pipi. (...) V květnu 1944 bylo Karin deset let a mě napadlo, že bych mohla Pipi přepsat na stroji a dát jí rukopis k narozeninám.“ (s. 204)
- Jméno postavy vymyslela Karin
- Rukopis v nakladatelství odmítnut
- Nejúspěšnější švédská dětská kniha
- Přeložena do 50 jazyků
- Více než 3 miliony výtisků
- 1945 1. místo v soutěži vydavatelství
- 3 části:
 - Pippi Dlouhá punčocha
 - Pippi Dlouhá punčocha se nalodí
 - Pippi Dlouhá punčocha v Tichomoři
- Po 2. vydání kritika
- Odráz „volné pedagogiky“

Děti z Bullerbynu

- 1947 (1. část), č. 1962
- 3 části
- Souběžně s Pipi
- Otázka času v DzB

Sevedstorp

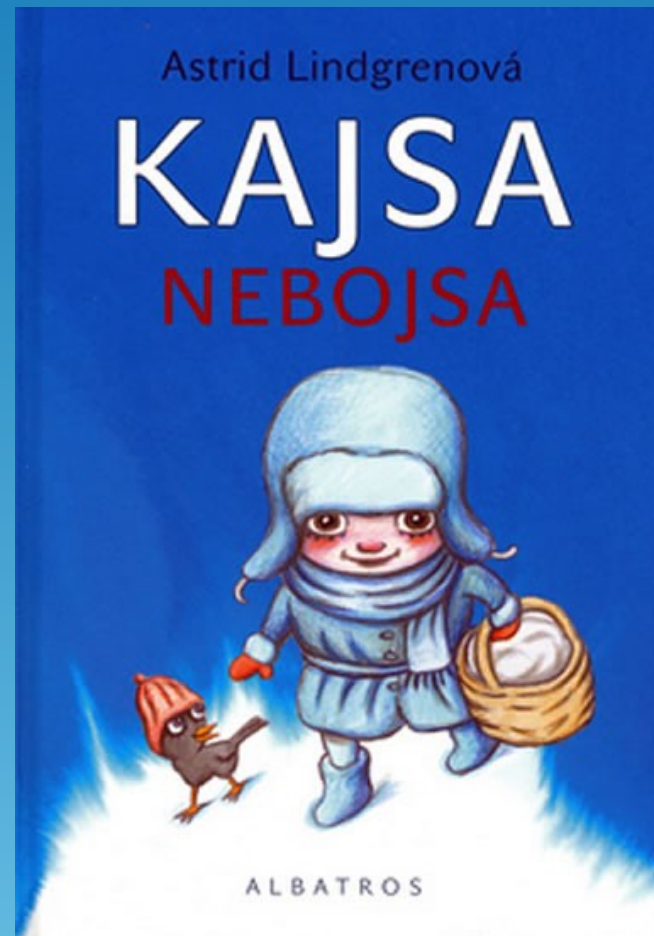
Detektiv Kalle má podezření

- 1946, č. 1970
- Další pokračování:
 - Svěřte případ Kallovi
 - Kalle Blomkvist zasahuje

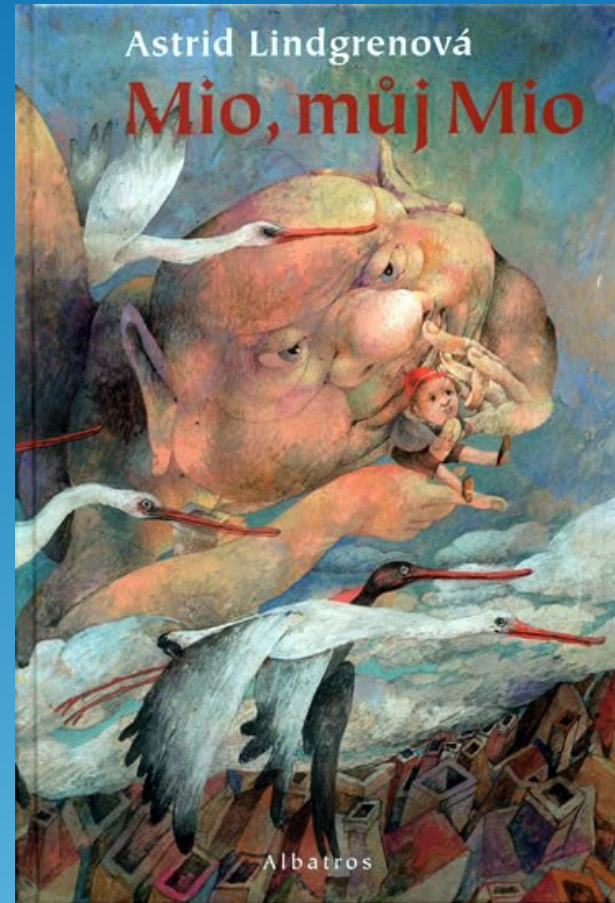
Kajsa Nebojsa

● 1950, č. 2006

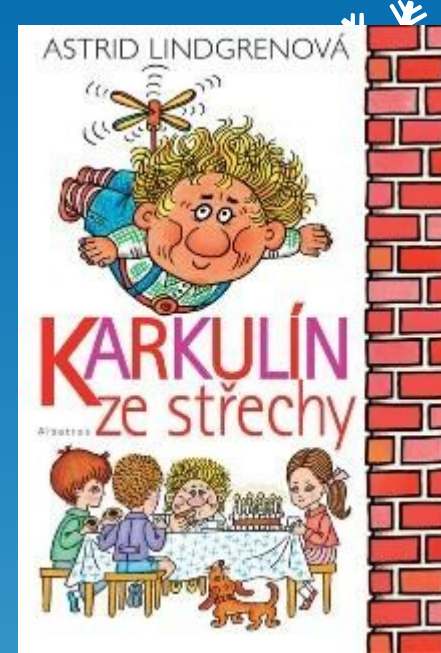

Mio, můj Mio

○ 1954, č. 1996

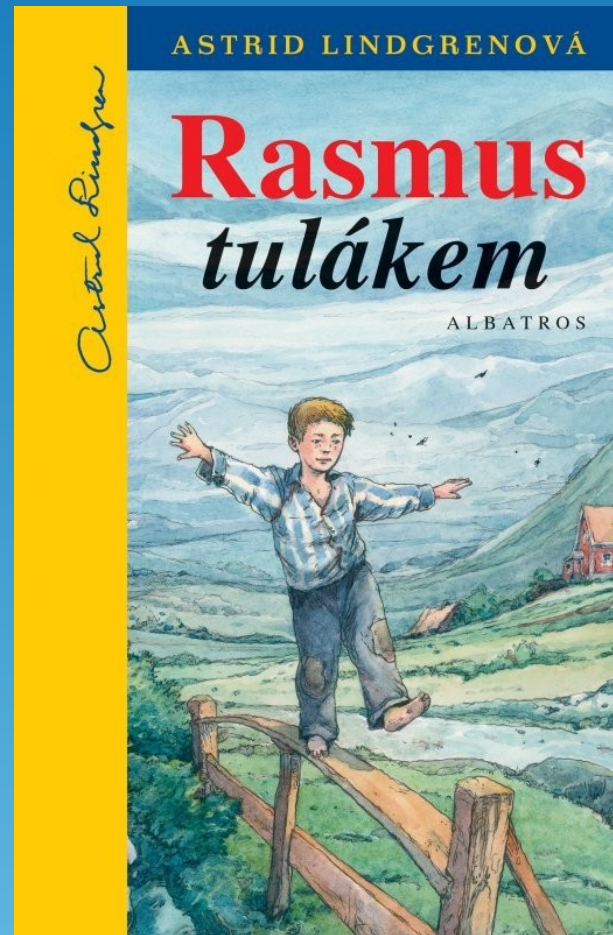
Série o Karkulínovi

- V českém překladu: Karkulín ze střechy (č. 1983), Karkulín je nejlepší (č. 2004)
- Původně určeno pro rozhlas (na pokračování)

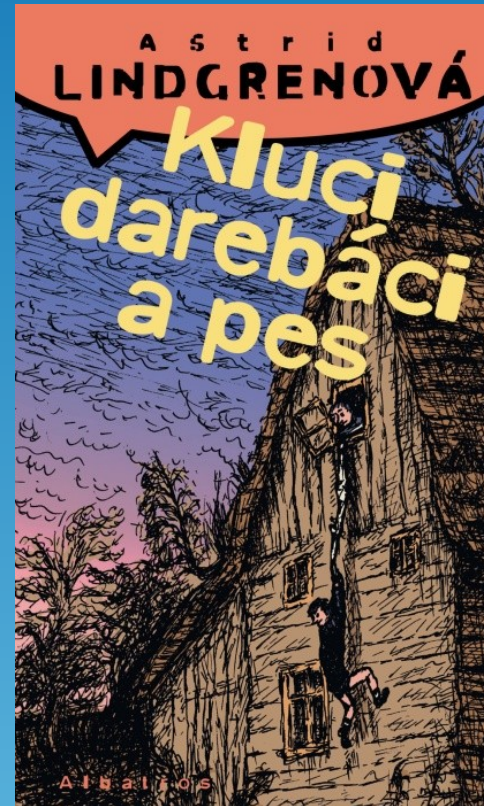
Rasmus tulákem

● 1956, č. 2003

Kluci darebáci a pes

○ 1957, č. 2004

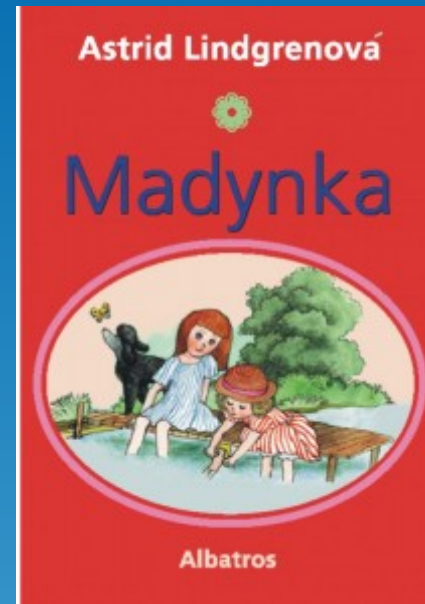

Jižní louka

- Antologie
- 1959, č. 2012

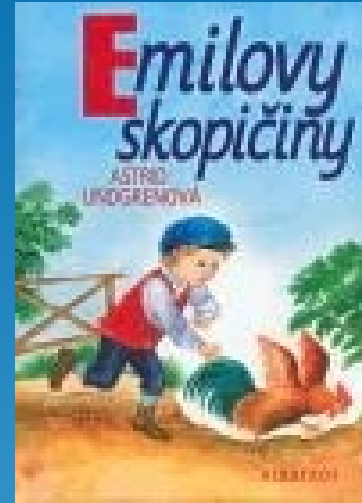

Madynka

- 1960, č. 1998
- Jméno a některé vlastnosti hrdinky: kamarádka Anne-Marie Friesová (později redaktorka)
- Pokračování: Madynka záchránkyně (1976, č. 1999)

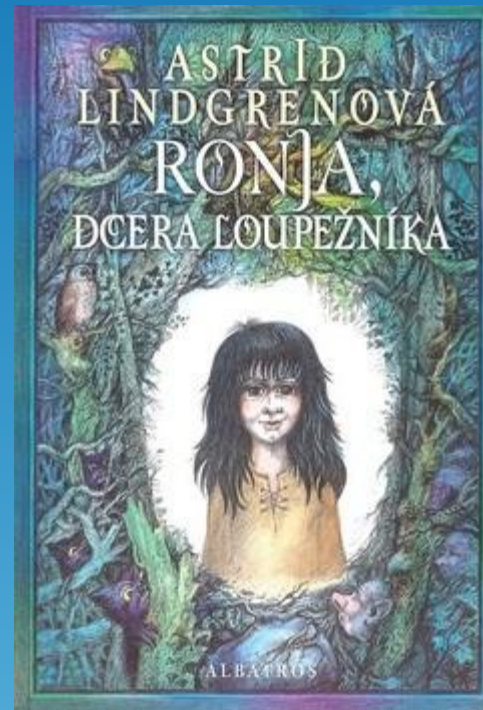
Emil z Lönnebergu

- Česky: 1995
- Několik pokračování: Emilovy skopičiny, Emilovy další skopičiny
- Inspirace otcovým vyprávěním o dětství

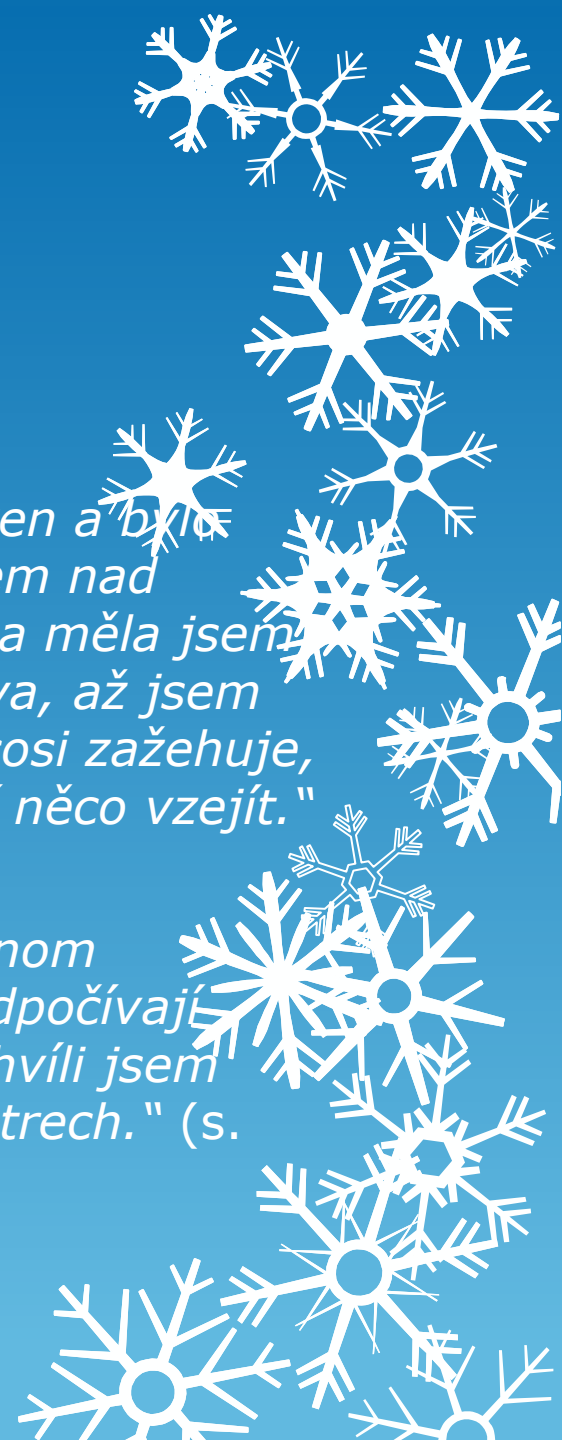
Ronja, dcera loupežníka

○ 1981, č. 1987

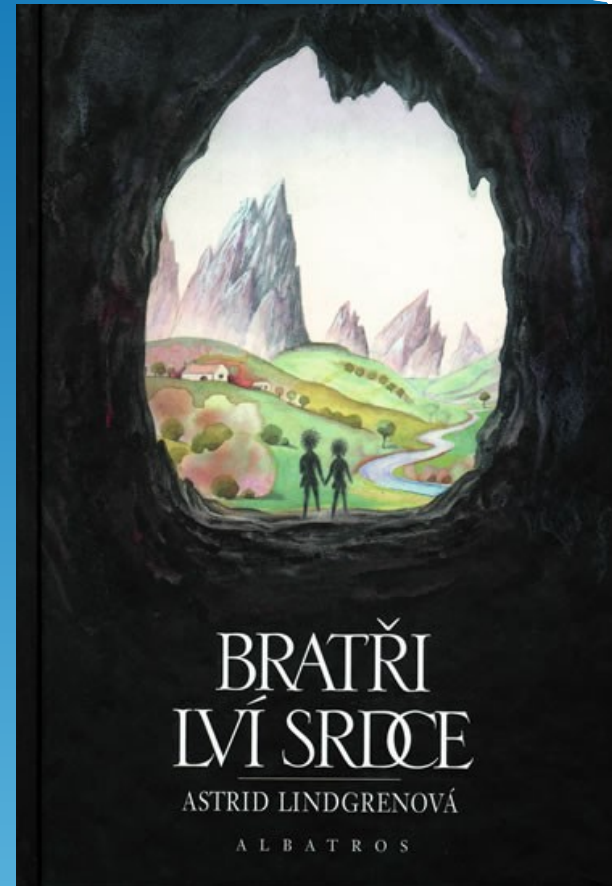

Bratři Lví srdce

- 1973, č. 1992
- *„Jela jsem vlakem z Torsby podél řeky Fryken a bylo takové to fantastické ráno s růžovým světlem nad jezerem. Zdálo se mi nadpozemsky krásné a měla jsem náhle silný pocit, něco jako vizi úsvitu lidstva, až jsem se roztrásla. Zároveň jsem pocítila, jak se cosi zažehuje, a pomyslela jsem si, že z toho zážitku musí něco vzejít.“ (s. 278)*
- *„Šla jsem na hřbitov ve Vimmerby a na jednom náhrobním kameni jsem si přečetla: ‚Zde odpočívají bratři Fahlénovi, zemřeli roku 1860.‘ V tu chvíli jsem věděla, že napíšu příběh o smrti a dvou bratrech.“ (s. 279)*

- Velká kritika v 70. letech:
 - Populární tzv. realistické poučné knihy se socialistickými náměty
 - Marxistická kritika
 - Jednorozměrnost zla
 - Smrt jako řešení
 - Obviňována, že uráží odboj a osvobozenecká hnutí

„Jednou jsem byla pozvána do nadace Erica, kde se mluvilo hodně o dětech a o smrti. Jeden mladý psycholog tam prohlásil, že by nikdy žádnému dítěti nečetl poslední řádku Bratrů Lví srdce. Protože prý je to divné, že bratři mohou umřít dvakrát.

Na to jsem mu odpověděla: ‚Víte, čím víckrát umřete, tím líp si na to zvyknete.‘ Ale on v tom žádnou útěchu nespatořoval.

Když jsem přišla z toho setkání domů, zavolala holčička, co hraje Idu ve filmech o Emilovi, a řekla mi: ‚Právě jsem dočetla Bratry Lví srdce a moc vám děkuji, že jste naprosto šťastný konec.‘

Takhle to prožívají děti.“

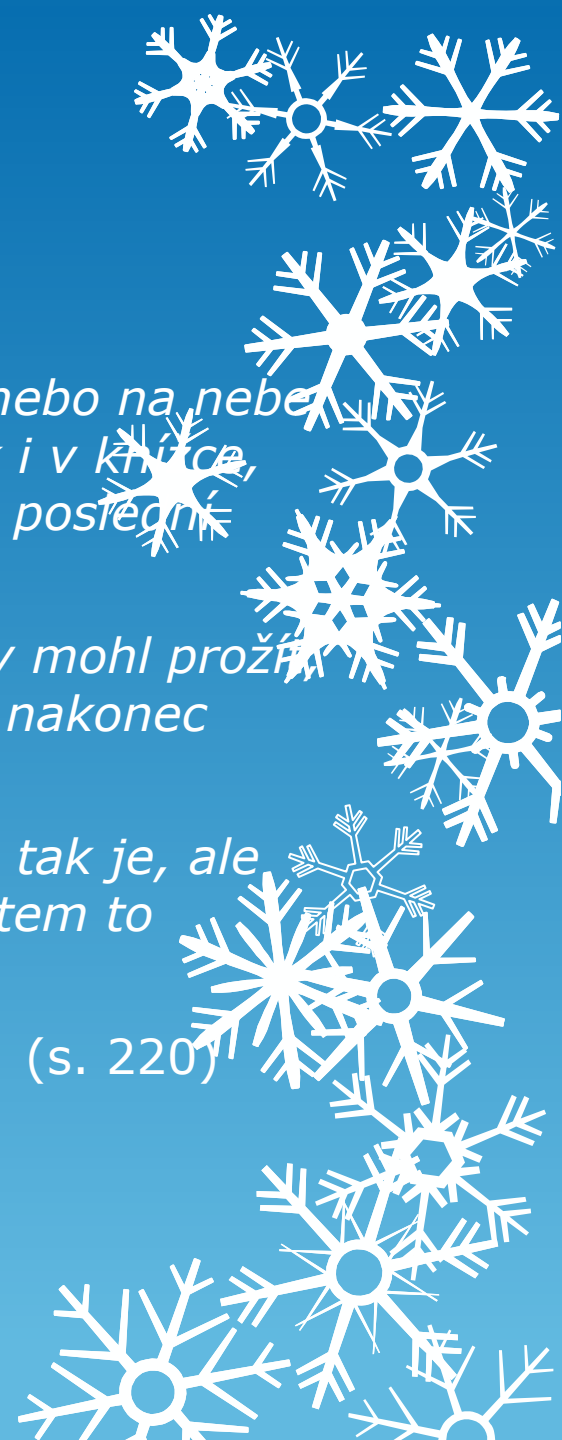
(s. 289)

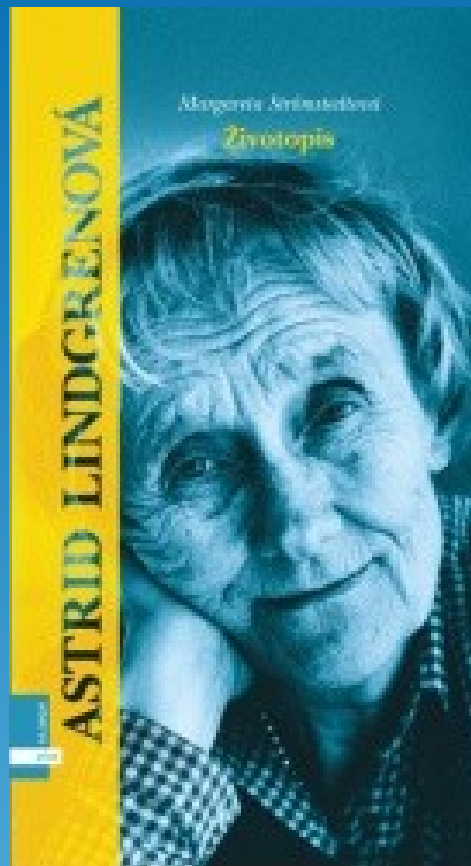
„Nevěřím ani na Nangijalu, ani na Nangilimu, nebo na nebe, nebo na něco takového. ■.■ A vlastně je to tak i v knize, že Suchárek umře na kuchyňském gauči až na poslední straně.

V Nangijale se děje to, co si představuje, že by mohl prožít, kdyby mu Jonatán neumřel při požáru. A když nakonec skočí, udělá to také ve fantazii.

Ano, je to tak, dospělý člověk ve mně ví, že to tak je, ale dítě ve mně to nepřijímá, a tak vám říkám, dětem to neříkejte, nebo vás praštím!”

(s. 220)

- Poznámka: citace uvedené v této prezentaci pocházejí z životopisu Astrid Lindgrenové od Margarety Strömstedtové (Albatros, 2006)

